

27.11.2019

Suvi Remes

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri 2.0. -kokonaisuuden lakkauttaminen

Valtiovarainministeriö asetti 27.5.2019 Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuryöryhmän (VM036:00/2019, JHKA) toimikaudelle vuoden 2019 loppuun. Työryhmän toimeksiannossa on ollut kolme painopistettä: muodostaa ehdotus arkkitehtuurityön ja -informaation roolista tulevaisuudessa huomioiden tiedonhallintalain (906/2019) tuoman muutoksen ja lain täytäntöönpanon valmistelutyön, EIF-viitekehyksen kansallinen toimeenpano ja erityisesti EIRA-arkkitehtuurikehyksen soveltuvuusarviointityö Suomen tilanteeseen yhdessä komission kanssa sekä ohjata käynnissä olevien viitearkkitehtuureiden valmistelua.

JHKA 2.0. -kokonaisuus on valmisteltu JHKA-työryhmän (VM130:02/2015) työnä edellisen toimikauden aikana ja käsitelty JUHTAssa 25.10.2017 (Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin uusi jäsenys).

Päätösesitys

Työryhmä on käsitellyt kokouksessaan 20.11.2019 JHKA 2.0. -kokonaisuutta ja sen kuvauksia, joka on nykyinen suositus julkisen hallinnon arkkitehtuurikehykseksi ja -sisällöiksi, ja esittänyt jatkosta seuraavaa:

Päätösesitys

Työryhmä ehdottaa JHKA 2.0. -kokonaisuutta sellaisenaan lakkautettavaksi. Esitykseen ei sisälly olemassa olevat välineet, mm. Väestörekisterikeskuksen ylläpitämä Arkkitehtuuripankki, joiden tulevaisuudesta päätetään erikseen.

Perustelut

Tietohallintolain (634/2011) toimeenpanoon liittyvän JHKA 2.0. -kokonaisuuden nykyinen sisältö, esityksen perustelut sekä ajankohdan näkymä uuteen, valmistelussa olevaan tilanteeseen.

JHKA 2.0. -kokonaisuus on saatavilla: <https://wiki.julkict.fi/julkict/juhta/juhta-tyoryhmat-2016/jhka-tyoryhma/jhka-2.0>.

Suositus	Huomiot	Näkemys muutoksesta
JHKA 2.0. 1 Yleiskuvauus	JHKA 2.0. sisältää sekä julkisen hallinnon ns. yhteisen tason että organisaatiotason ohjeistusta. Arkkitehtuuri tarkoittaa kokonaisuudessa sekä (toimija)rakennetta, menetelmää/kuvaustapaa että nyky- ja tavoitetilan sisältöjä/kuvauksia.	Tiedonhallintalaki (906/2019) uudistaa lähestymistapaa ja rajaa kuvausvelvoitetta, ts. kokonaisuuden hallintamalli muuttuu. Arkkitehtuuri on edelleen sinänsä validi ja tarpeellinen tapa rakentaa ja jäsentää kokonaiskuvaa julkisen hallinnon toiminnasta toiminta-tiedot-järjestelmät -näkökulmat huomioiden. Tarve, eli muutosten suunnittelu ja riippuvuuksien hallinta, on edelleen

		olemassa ja arkkitehtuuria tarvitaan kehitysratkaisujen ja -päättösten tekemisessä.
JHKA 2.0. 2 Kokonaisarkkitehtuurin välineet	Julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuurityötä tukemaan oli valittu joukko välineitä kuvausten tuottamista ja julkaisemista (Arkkitehtuuripankki), varmistamaan yhteentoimivuus (Yhteentoimivuusalusta) sekä kehittämisen ohjausinformaatiolle (Hanke-salkku).	Tarve tukipalveluille on edelleen olemassa uudessa toiminta- ja hallintamallissa. Välineiden kehittämisestä tehdään erilliset päätökset valmistelun perusteella.
JHKA 2.0. 3 Hallintamalli		Tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyörakenteita valmistellaan osana tiedonhallintalain (906/2019) täytäntöönpanon hanketta, ml. julkisen hallinnon arkkitehtuurityö.
JHKA 2.0. 4 Arkkitehtuurikyvykkyyden kypsyysmalli	<i>Kypsyystasomallin keskeisimpänä tarkoituksena on, että sen avulla julkisessa hallinnossa kokonaisarkkitehtuurityötä tekevät organisaatiot voivat itsenäisesti arvioida oman arkkitehtuurityönsä tasoa sekä kyvykkyyttä hyödyntää julkisen hallinnon arkkitehtuurimenetelmää ja sen hallintamallia.</i>	Mittauksella ollut tavoite arvioida mm. tietohallintolain (634/2011) täytäntöönpanoa; vastaava tehtävä mm. tiedonhallintamallin osalta jatkossa tiedonhallintalautakunnalla. Ei akuuttia tarvetta ylläpidolle/kehitykselle.
JHKA 2.0. 5 Rajaukset ja tarkoitus	Tehokkaan hallinnon ja parempien julkisten palveluiden tavoite edelleen relevantti; muutoin vanhentunut.	
JHKA 2.0. 6 Säädökset ja sidokset	Osin vanhentunut; JHS-181 sellaiseenaan lakkautetaan.	Luvun 2 osalta päivitettävä ja ylläpidettävä, tapa määritellään osana uuden valmistelua.
JHKA 2.0. 7 Puheen- vuoro hyvän hallinnon ja kyvykkyyksien merkityksestä digitalisatiossa	Kuvaa mm. tietopolitiikan tavoitetilaa. Tunnistaa mm. arkkitehtuuriin vaikuttavia muutosvoimia, mikä jatkossakin keskeistä työtä (vrt. muutosajurit ja "tiekartta"), osin periaatteita.	Julkaisuna saatavilla jatkossakin, mikäli tarve palata.
JHKA 2.0. 8 Periaatteet	Keskusteltu mitä tarkoitetaan periaatteella ja arkkitehtuuriperiaatteella. Paljon periaatteita olemassa – mitä niistä noudatettava. Periaatteiden ja säästösten (esim. hyvä hallinto hallinto-laissa) suhde.	Päivitettävä osana tulevaa valmistelua. Tarve aidosti toimintaa ja kehittämistä ohjaaville periaatteille on olemassa. Valmisteltava tarkkaan ja suhteessa mm. seuraaviin: valtioneuvoston linjaukset, digitaalisten palveluiden vaatimukset, tiedonhallinta, yhteentoimivuus, tietoturvasuus ja varautuminen, yhteisten palveluiden käyttö, taloudelliset vaikutukset.
JHKA 2.0. 9 Julkisen hallinnon yhteinen palvelukartta		Päivitetään tiedonhallintalain täytäntöönpanon työssä (liitos tiedonhallintakarttaan).
JHKA 2.0. 10 Ekosysteemimalli		Yhteistyön mallit muotoillaan osana tiedonhallintalain täytäntöönpanon toimia (tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyö) sekä osana tiedon yhteentoimivuuden hallintamallin toimeenpanoa ja tietoluiden kehittymistä. "Uuden JHKA:n" tavoitteena ei ole muotoilla ekosysteemejä vaan tukea niiden tarpeen mu-

		kaista muodostumista ja toimimista sen tehtävään kuuluvalla arkkitehtuuri-informaatiolla.
JHKA 2.0. 11 Tiedonhallinnan prosessit ja tietoarkkitehtuurin suunnittelu		Jatkossa toteutuu pääosin organisaatioissa mm. tiedonhallintamalleissa, valtionhallinnossa (ja osin julkisessa hallinnossa) osana tiedonhallintakarttaa, tiedonhallintalautakunnan toiminnassa sekä osana tietoalueiden kehittymistä ja tiedon yhteentoimivuuden hallintamallin toimeenpanoa.
JHKA 2.0. 12 Nykytila, linjaukset ja viitearkkitehtuurit		Toteutuu jatkossa osana tiedonhallintalain täytäntöönpanoa (nykytila tiedonhallintakartassa, yhteentoimivuuden linjaukset), osana tietoalueiden kehittymistä ja tiedon yhteentoimivuuden hallintamallin toimeenpanoa sekä osana "uuden JHKA:n" tavoitetilojen yhteistä suunnittelua ja ylläpitoa.
JHKA 2.0. 13 Alustat ja ekosysteemit		Toteutuu jatkossa tarpeellisilta osin tiedonhallintakartassa (tiedonhallintalaki).
JHKA 2.0. 14 Tietovarannot ja rekisterit		Toteutuu jatkossa tarpeellisilta osin tiedonhallintakartassa ja yhteentoimivuuden linjauksissa (tiedonhallintalaki).
JHKA 2.0. 15 Kehittämispolku		Luodaan yhteinen toimintamalli osana arkkitehtuurityön ja "uuden JHKA:n" toiminnan uudistamista, mm. suhteessa valittuihin strategioihin.
JHS 179 Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu ja kehittäminen JHS 198 Kokonaisarkkitehtuurin peruskuvaukset JHS 181 Julkisen hallinnon standardisalkku	JHS-järjestelmä nykyisessä muodossaan lakkautetaan, kun tietohallintolaki (634/2011) kumoutuu.	Tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyörakenteita valmistellaan osana tiedonhallintalain (906/2019) täytäntöönpanon hanketta, sisältäen informaatio-ohjauksen näkökulman. Suositusten mukaisia jo tehtyjä kuvauksia kannattaa tarkastella tiedonhallintalain kuvausvelvollisuuksien soveltamisen näkökulmasta.